

Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

Изготвил:

Проверил:

2015

УВОД

Компетенциите на ЕС са определени в Договорите на ЕС, които служат за основа на всякакви действия на институциите на ЕС, които те предприемат. ЕС може да действа единствено в границите на компетентността, предоставена му по силата на Договорите и ако в Договорите не се предоставят области на компетентност на ЕС, те остават в рамките на държавите-членки.

Има различни видове компетентност: изключителна, споделена и поддържаща. Само ЕС може да предприема действия в области, където има изключителна компетентност, като митническият съюз и общата търговска политика. В областите на споделената компетентност, като за единния пазар, околната среда и енергетиката, или ЕС или държавите-членки могат да действат, но държавите-членки могат да бъдат възпрепятствани, ако това действие са вече предприети от ЕС. В областта на компетенциите за подкрепа, като например културата, туризъм и образование, както ЕС, така и държавите-членки могат да действат, като действията на ЕС не възпрепятства държавите-членки да предприемат съответните действия.

ЕС трябва да действа в съответствие с основните права, които са определени в Хартата на основните права, като свободата на изразяване и на недопускане на дискриминация, както и на принципите на субсидиарност и пропорционалност. По силата на принципа на субсидиарност, където Европейският съюз не разполага с изключителна компетентност, той може да действа само ако е по-добре позициониран от държавите-членки да направят това, поради обхвата или последиците от предвиденото действие. По силата на принципа на пропорционалност, съдържанието и формата на действията на ЕС не трябва да надвишават това, което е необходимо за постигане на целите на Договорите на ЕС.

В настоящата разработка ще разгледам същността и проблемите на свободното движение на услуги.

1. СЪЩНОСТ НА СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА УСЛУГИ

Развитието на свободното движение на услуги отразява това на единния пазар като цяло¹. Свободното движение на услуги обхваща едновременно (а) свободата на установяване на граждани и фирми с оглед предоставяне на услуги в друга държава-членка на „постоянна” база и (б) свободата на предоставяне на трансгранични услуги на получател, установен в друга държава-членка на „временна” основа. Последните могат да включват трансгранични движения от доставчика на услуги или на получателя, или, в случай на услуги, предоставяни онлайн или на разстояние, без трансграничното движение на която и да е от страните.

Римският договор разглежда понятието „общ пазар” на базата на „четирите свободи” на стоки, услуги, хора и капитали. След влизането в сила на Договора от Рим на 1 януари 1958 г. има няколко изменения на разпоредбите на единния пазар в Договора.

Въпреки ясната база в Договора, свободно движение на услуги се смята за „най-лошия братовчед” на другите свободи. По време на следвоенния период, по-голям политически акцент е бил поставен върху възстановяването на производствения сектор, с по-малко внимание върху сектора на услугите.

Секторът на услугите е само малка част от европейската икономика като цяло, където търговията със стоки доминира в икономическата активност на повечето държави-членки. Бялата книга на Cockfield от 1985 г., разглеждана като проект за Единния пазар, а по-късно и доклада Ceschini от 1988 г., който оценява потенциалните печалби, разглеждат най-

¹ HMG, The Balance of Competences Between the UK and the EU: The Single Market (2013).

вече стоките и се фокусират основно върху финансовите и телекомуникационните услуги².

Ръстът на търговията с услуги, доведе до увеличаване на делата в Съда на Европейските общности през 90-те години, който се стреми да изясни и да прилага разпоредбите на общия Договор относно свободното движение на услуги и правото на установяване. Ключовият случай *Säger* бележи промяна в подхода на отсъждане от Съда, където обект е свободното движение на услуги³. В този случай, Съдът е приел тест за достъп до пазара, разширяващ обхвата на разпоредбите на Договора, така че те да обхванат не само преки и косвени дискриминационни мерки, но и недискриминационните мерки, които ограничават свободното движение на услуги. Това е довело до това, че Съда намира, че националните мерки попадат в разпоредбите на Договора относно свободното движение на услуги, без да се уточняваме дали въпросната мярка е обоснована и пропорционална.

Свободата на установяване за професионалисти

Държавите-членки обикновено регулират достъпа до професии като медицина, медицински сестри и инженерство с цел защита на обществото. Въпреки това, изискванията за преквалификация на специалисти, ако искат да работят в друга държава-членка би обезкуражило мобилността и ограничи свободата на установяване. За да се избегне това, някои страни приемат вторично законодателство, което да улесни взаимното признаване на професионални квалификации.

През 70-те години в ЕС се прилага вертикален подход, хармонизиращ изцяло националните правила за една професия, което води до директиви обхващащи квалификации за лекари, медицински сестри,

² Commission of the European Communities, Completing the Internal Market: White Paper from the Commission to the European Parliament COM (85) 310 final, June 1985; Cecchini, P., M. Catinat & A. Jacquemin, *The European Challenge 1992: The Benefits of a Single Market* (1988).

³ *Säger*, Case C-76/90 [1991].